

TIDSSKRIFT FOR POLITIK
LITTERATUR OG SAM-
FUNDSSPØRGSMÅL.

SAMTIDEN

REDIGERET AV GERHARD GRAN

Indhold:

Haakon Schetelig: Johan Bøgh. **Jakob Friis:**
Krisen i den norske arbeiderbevegelse. **A. C. Svarstad:** Jødernes hevn. **Albert Dresdner:** Tyskland
og Norden (slutning). **D. A. Seip:** Rettelse.

Eftertryk av Samtidens artikler er forbudt.

KRISTIANIA
AGT AV H. ASCHENHOU & CO (W. NYGAARD)

1918

Niogtyvende aargang.

Hefte 5.

Redaktionen er ikke ansvarlig for indsendt manuskript.

*A. C. Svarstad, kunstmaler.
Sigrid Husset sin mann.*

*Han døde i 1943, og opplevde således
ikke at hans "andsfrende" Julius Greicher
ble dødsdømt i Nürnberg.*

JØDERNES HEVN.

Rusland har været jødeforfølgelsens land. Pogromer, retsløshet, skjendsler og raa ydmygelser var dér den jødiske races lod. Beskyttet av zarismen og støttet av kirken kunde de forskjellige obskure selskaper av «egte russiske mænd», ofte kun i almindelig egeninteresse, benytte Ruslands horder av halvmennesker og analfabeter til jødeforfølgelse, plyndringer, vold og mord — forbrydelser som ofte fik vestens Europa til at gyse. Jøderne taalte og taug — men i det stille aagret de med sine penger, de organiserte, undergrov, og de ventet paa timen.

Og timen kom. Scepteret faldt av keiserens haand.

Det faldt i hænderne paa en snakke dukke, som jøderne hadde opstillet; ti endnu passet det dem ikke at ta det. Men en dag var forberedelsen færdig, snakke dukken — Kerenki — fik et spark, opløsningen, gjengjældelsesrædslerne kunde begynde aapenlyst og med system. Horderne av halvmennesker og analfabeter blev vaaben og redskap i jødernes hænder til brandstiftelser, vold, plyndringer og mord — mord, mord. Desorganisation, opløsning og destruksjon av alt, som europæisk kultur hadde bygget og skapt, blev den blodige indskrift der lyste av fanen, semitterne heiste over det hele store forrevne land. Og ingen kunde lenger negte Shylock at skjære de seks pund kjøt ut av sin skyldner — sit levende offer. Og Shylock bruker sin kniv — vi ser det og hører offerets støn. Og hevners gjerning fylder hans hjerte med fryd og hans mund med væske, vandet rinder ham om tænderne og hans umaadelige tykke læber blir vaate og blanke som i vellyst. Hevners time er kommet.

*Hvordan
og i hvilken
måte de
hænder
kommer
opp. Av
Kerenki.*

Hvad jøderne har lidt av vold og uret, skal betales med samme mynt. Og husk at jøden for alt han gir ut — frivillig eller ufrivillig — fordrer aagerrenter! Kan man undgaa synet av vildtet som jages — av Shylocks offer? Jeg søker at frigjøre mig for det; men der blir noget igjen. Det er bare underkjæven av et menneskeansigt. Den er mager saa læben knapt dækker tænderne. Læben er slap, men med periodiske rykninger, og hele underkjæven skjælver.

* * *

Jeg saa en dag et billede av Trotski og Joffe, det bragte mig formens visshet for hvad jeg visste før. Den biografiske kundskap jeg har om disse to er at Trotskis rette navn er Bernstein. Jeg trenger heller ikke det trykte ord, for den som kan læse formens sprog, er tryksværtens meddelelser bare av sekundær betydning.

I min barndom hjemsøktes min bygd stadig av jødiske skreppkræmmere. I Joffe kjender jeg skreppkræmmere igjen, hele kraniet, ansigtet, skjegget og de svære blodfulde læber. Jeg har senere i mit liv ofte gjentruffet min barndomsbekjendte, skreppkræmmere, paa kateteret og i sakførerkontoret.

Den anden type — Bernstein — lærte jeg senere at kjende, han er den flotte handelsagent i graderne «med og uten prøvekuflerter». Han er berliner — uanset hvor han er fra; han er den uimotstaaelige kurtisør; haaret er velkjæmmet og glinser av olje; han har ikke den tykke krumme næse. Aa hvor jeg hos denne type kjender næseryggens karakter; man ser aldrig øinene; men kinderne har netop den fylde som gjør smilet fett og seigt — indtil det klæbrige. Jeg har truffet ham utallige ganger, set smilet og følt det og alltid uvilkaarlig rykket tilbake for at undgaa fettflekker paa klærne. Man træffer typen igjen som «den store direktør» og i hoie diplomatiske stillinger, sin platfohet, indtilbenshet og andre av racens anatomiske skavanker tiltrods er han, især i lande med nypudset kultur, blit model for tidens gentlemanstype. Men det klæbrige fete smil er der — skoleret for stillingen naturligvis! men polituren er gjennomskuelig.

Nu holder disse to sammen med en snæver kreds av sine stammefrænder Ruslands skjæbne, og der er ingen fare om magtens tøiler glap av deres hænder — anarkiets perpetuum mobile er jo igang. Der er tusener av smaa «intelligenskræfter» som vil holde maskinen gaaende — gaaende som et uavladelig helvedes mareridt over det hele land.

Har man set den russiske revolutions utvikling, vil man ogsaa forstaa at den er gjort i Preussens tjeneste. Hindenburg har desuten sagt det omtrent med rene ord. Men hvordan, spørger man, kan mænd som kjæmper for proletariats sak, arbeide junker- og militærstaten i hænderne? Ah! dette med proletariats sak er kun ord. Husk det er ikke folkeførerens — folketalerens — sak at gjøre folket lykkelig, men at gjøre lykke hos folket. Der er sagt at preusseren ikke er europæer, han er en krydsning av slaver, mongol og jøde, og da de jødiske raceegenskaper jo altid er de seirende i en saadan blandingsrace, saa er altsaa preusserne jødernes nærmeste stammefrænder — nysemitter. Sikkert er at jødens store receptive evner, hans paagaende merkantile begavelse og hans kolde beregning o. s. v. netop er de evner, som preusserne mener at eie i den grad, at det berettiger dem til at beseire og herske over verden. Men der er en anden grund: Det imperialistiske Tyskland vil et tysk verdensrike med Berlin som keiserens residens. Det socialistiske Tyskland vil et tysk verdensrike med centralkontoret i Berlin. (En tysk socialdemokrat sa engang til mig: «Vi tyskere har ret til ledelsen. Vi eier statstanken og ansvaret; se paa vore partifæller i andre lande, deres utøilede lidenskap efter at beruse sig i folkemøtehyl.» Men enhver vet at centralkontorets chefer væsentlig vilde bli jøder, og under lovlige former vilde de da faa anledning til at maale verden med det maal som verden tidligere hadde brukt paa dem — gjengjældelsens time!

Naar der engang skal gjøres op hvem der har styrtet sammen det russiske rike, da maa sikkert de tyske arméer nøie sig med den mindre del av æren, agitationen fra Preussen for «broderskapets idé» tilkommer den større. For tyske socialister var Bebels kommandoord: «den tyske arbeider gaar til sin gjerning med geværet paa ryggen» lov

Joffe (Hedvig Abrahamovitch)
Trotski, Duvinskivitch (Bronstein)

medl. av Det Norske Teatrets styre siden 1925, form. siden 1935 og form. i bygge-
nevnden, medl. av Teaternevnden av 1935
og av Folkerestaurantnevnden 1936.

SVANSTRÖM Lars Magnus, forlagsbok-
handler, Oslo, f. 29. des. 1868 i Skeninge
Sverige, sønn av sognepr. Lars Johan S.
(1821-76) og Alba Sundelius (1848-99).
Gift 1896 Aagot Bjørnson, f. 24. sept. 1872,
søster av ovenn. Inga Bjørnson.

Utd. ved bokhandel og forlag i Sverige,
Tyskl. og Danmark, kjøpte i 1892 sam-
men med den danske dr. F. G. Knudtzon
Alb. Cammermeyers Forlag, Oslo, eeneier
siden 1895. Meddir. i firmaet A/S Gylden-
dalske Bokhandel, Nordisk Forlag 1905
-15.

R.¹ St. O. O. (1911), R. S. N. O., R.
Sp. A. XII O.

SVANØE Edvard, overingenier, Oslo og
Sundalsøra, f. 26. juni 1883 i Oslo, sønn
av nedenn. overing. Endre O. J. S. Gift
1919 Signe Nissen, f. 27. aug. 1899, søster
av ovenn. filmcensur Bernt A. N.

St. 1901, eks. Kr.a tekn. sk. 1901, ans.
ved Gravehalsens tunnellarb. 1905, ved
Svanø svovl- og kobbergruber 1906, ved
Hordanger Jernverk 1910-12, Odda Car-
bidfabrik 1906-09 og 1912-13, ved Tysse-
faldene 1906 og 1909-10 og ved A/S Aura
siden 1913. Foretok undersøkelse av Det-
tøss, Island 1910.

Har vært medl. av Sunndal herredsst.
1923-28, ordl. 1924-25. Form. i Sunn-
dal Kommunikasjonskom. siden 1920, i
styret for A/S Aura siden 1932, i styret
for A/S Driva Byggecompagnie og Kr.-
sund-Opdal Auto siden 1932.

SVANØE Endre Olai Johannesen, over-
ingenier, Svanøbukt p.å., f. 15. juni 1848 i
Bergen, sønn av bokkermester Endre Olai
Johannesen (1810-48) og Berthe Svanøe
(1806-55). Gift 1882 Andrea Johnsen, f.
20. mai 1857, dtr. av kjøbm. John J. og
Bergitte Elisabeth Cederbergh (1820-87).

Eks. As høiere landbr.skole 1869, Chal-
merska tekn. inst., Göteborg 1876, Poly-
techn. Hochschule, Aachen 1878. Ansatt i
Støtens Veivesen 1876, kontorchef og for-
stander for Statsbanenes statistiske kon-
tor 1881-91, chef for Statsbanenes bro-
konstruksjonskontor 1891-97, overing. og
chef for Arbeidsdept.s tekn. revisjon 1897
-1906, Arbeidsdept.s tekn. konsulent 1906
-21.

Utgitt: Om Bergensbanen som forbin-
delse mellom Østl. og Vestl. 1893, Forslag
til lov om smaabaner 1894, Angaaende
en plan for vor jernbanebygning 1895,
Angaaende landsplan for vor jernbane-
bygning 1908, Ilvorledes vi vandt Den
norske Amerikalinje 1926, Et 30-års tilba-
keblikk 1933, Den norske bondes arbeids-
vilkår 1921, Stamtafle over slægten
Svanøe 1904.

Har vært medl. Oslo bystyre 1894-
1901, medl. Polytekn. For.s dir., medl.
Kommunikasjonskom. ang. plan for jern-
banebygningen 1884-86, medl. kom. for
stasjonsarrang. i Oslo 1899-1902, medl.
Kr.a tekn. skoles bestyrelse. Tok 1903
initiativet til dannelsen av Den norske
Amerikalinje og var arbeidskom.s form.
1909-10.

R.¹ St. O. O. (1897), Landbruksmed. II.
SVARSTAD Anders Castus, maler, Oslo,
f. 22. mai 1869 i Hole, sønn av gårdbr.
Gulbrand S. (1815-94) og Maren Gorn-
næs (1838-1927). Gift 1912 med nedenn.
Sigrid Undset, Ekteskapet opl. 1925.

I malerlære 1886-89 og samtidig elev
av Handverks- og Industrisk. Arbeidet
i flere år som dekorasjonsmaler, bl. a.
i Chicago 1892-94, senere utd. i Paris,
Kj.havn og Oslo (Chr. Krohg). Ustillet
første gang i Oslo 1902, senere bl. a. i
Stockholm, Paris og Berlin. Av hans
mange portretter, landskaper og bybil-
leder finnes endel i Nationalgall., Oslo.
Meyers saml., Bergen, Madsrasmuseet
m. fl. st.

SVEAAS Johannes, disponent, Dram-
men, f. 11. des. 1884 på Modum, sønn av
gårdbr. og sløtningsinsp. Andreas S. (1855
-1933) og Karen Johanne (Kaia) Gregers-
sen (1858-90).

Midd.sk.eks. 1900, lengere studieoph. i
Engl. inntil 1907, kontorchef i trelast-
firmaet S. Haug, Drammen 1907-17, dis-
ponent for A/S Kistefos Træsliberi siden
1917.

Form. i Drammens forliksråd inntil 1931
og Drammens børskom. inntil 1936. Er
næstform. i Drammens Trælasthandler-
direktion, styremedl. Eksport- og Import
for., Drammen, medl. av styret i Norsk
Træmassekom. A/S, Oslo, form. styret
for Katfos Fabr. Britisk vicekonsul siden
1919.

SVÉEN Ola, sorensskriver, Halden, f. 11.
april 1871 i Veldre, Ringsaker, sønn av
lærer, cand. philos. Johannes S. (1810-
1917) og Lisbeth Narud (1843-1915). Gift
1901 Margit Gustava Andersen, f. 10. aug.
1882, dtr. av sparebankkasserer i Halden
Gustav A.

St. 1888, cand. jur. 1893, sakførerfullm.
1894, fylkesfullm. 1895, prakt. sakf. i
Halden 1897-1915, magistrat i Halden
1915, byfoged 1921, sorensskriver i Halden
Marker siden 1933. Var dessuten krigs-
adv. i 1ste div. 1910-15.

Medl. av Halden bystyre 1905-15, ordl.
1909-14 og medl. av eller form. i en
rekke komm. styrer. Medl. styret for
Dalslandsbanen (svensk) 1909-34, medl.
av den høiere skoles forstanderskap 1911
-37, form. 1924-37, ordl. i Sparebank-
forstanderskap 1924-33.
R. S. N. O.

SVÉEN Reidar, kriminalchef, Oslo, f.
24. nov. 1885 i Halden, bror av ovenn.
sorensskr. Ola S. Gift 1914 Solveig Bachke,
f. 12. febr. 1894, dtr. av ing. Bernt An-
ker B. (1869-1900) og Jenny Lorck, f.
1866.

St. 1901, cand. jur. 1909, sakf.fullm.
Halden og Bode 1910-12, politiass. Bode
1912, kst. politimester og magistrat Bode
1913, politiass., senere politifullm. i Kr.-
sund 1914-18, politimester og magistrat
Kr.sund 1918-26, samtidig borgermester
1921-26, kriminalchef (opdagelseschef) i
Oslo siden 1926.

Utgitt et folkeskrift om Petter Dass
1912, en kommentarutg. til rusdrikkløven
1926, 1927 og 1934, red. for Norge av
Nord. Kriminaltekn. Tidsskr. siden star-
ten 1931 samt tallrike art. i dagspressen
av juridisk, social og polititeknisk art. -
Stortingsvar. for Mørebyene 1925-27.
Medl. adm.styret for Kristiansund kom-
mune 1932-35.

SVÉINHOUG Mikkel, gårdbruker, Rings-
aker, f. 5. okt. 1873 i Ringsaker, sønn av
gårdbr. Johannes Furubergel, f. 1847 og
Anne Doblong, f. 1843.

Eks. Jensberg landbr.sk. 1897, gårdbr.
på Sveinhang siden 1907. Utgitt Bland-
korn fra Oplandene 1927 samt mange art.
i dagspressen, særlig i Tidens Tegn om
politikk og jordbruksspørsmål.

SVENBERG Bernt Bertelsen, snekker-
mester, Oslo, f. 15. jan. 1856 i Romedal,
sønn av gårdbr. Bertil Berresen og Inga
Jensen. Gift 1881 Gyda Dortha Holm, f.
20. jan. 1859, dtr. av gårdbr. i Eidsvoll
Olaus H.

Møbelsnekker i Oslo siden 1886. Medl.
av bystyret 1895-1901, stortingsuppl.
1895-97 og 1906-09. Innehatt en rekke
tillitshverv i stat og kommune. Har
vært medl. av styret i Fellesfor. for Hånd-
verk og Industri, næstform. i styret i
Oslo Håndverks- og Industrifor. 1904-09
medl. av bestyrelsen for Kunstindustri-
museet. Æresmedlem av Norges Hånd-
verkerforb.

R.¹ St. O. O. (1910), R. S. N. O.,
R. D. D. O.

SVENDSEN Conrad, prest, Nordstrand,
f. 19. aug. 1862 i Bergen, sønn av havne-
foged Johan Henrik Parau S. (1830-1910)
og Louise Margrethe Vogt (1836-1920).
Gift ¹) 1886 Fredrikke Schieldrop (20.
aug. 1863-15. april 1891), dtr. av kjøb-
mann i Ålesund Johan Fredrik S. (1815-
71) og Albertine Gotaas (1838-1912), ²)
1892 Hanne Bonnevie (23. aug. 1866-15.
aug. 1934), søster av ovenn. professor
Kristine E. H. B.

St. 1881, stud. doveundervisning i Norge,
Danmark, Tyskl. m. fl. land. døve lærer
ved Balchens døvstummeinstitutt 1883,
ved Rosings taleskole 1886, prest for de

Døve i Oslo 1893, for Norges Døve 1895
-1933. Redaktør av De Døves Blad si-
den 1890.

Utgitt flere kristelige bøker samt lære-
bøker for døvstummeundervisning. Tok
init. til opprettelsen av Hjemmet for Døve
1898, form. i styret for De Døves For-
form. i Norske Presters Broderkreds.

R.¹ St. O. O. (1923).

SVENDSEN Hans Saron Blom, første-
arkivar, Oslo, f. 7. juli 1882 i Veldre,
sønn av nedenn. sogneprest Reinert S.
Gift 1907 Anna Busvold, f. 4. april 1880,
dtr. av gårdbr. i Romedal Lars B. (1852
-1937) og Agnes Nordrum (1856-1937).

St. 1901, cand. theol. 1907, kallskap.
Kviteleid 1909, res. kap. Bodin 1910,
sogneprest i Fauske 1917, arkivar i Riks-
arkivet 1920, førstearkivar siden 1921.

Har vært redaktør av Nordlands Trom-
pet 1910-12, utgitt Tromsø Stifts Årbok
1915-17 inkl. samt art. i tidsskr. og
dagspresse. Kongens gullmed. for en avh.
om Landstads og Hauges salmebøker 1932.
Utgitt: 2 bd. Norsk Salmesang, Landstad
og Hauge 1933, Arven fra gammel tid
1935. Har deltatt i det kirkelige arbeide
og har bl. a. vært form. for Norske Stu-
denter Kristelige Forbund 1930.

SVENDSEN Jens Munthe Blichfeldt, bil-
ledhugger, Oslo, f. 27. febr. 1869 i Volda,
sønn av sakfører Ole S. (1825-78) og
Fredrikke Blichfeldt (1841-1923).

Utd. ved Minneapolis School of Fine
Arts og Chicago Art Inst. 1891-92, Kunst-
og Håndverkssk. Oslo 1896-97 samt en
rekke studieoph. i utlandet.

Ustillet på Le Salon, Paris 1909. Ut-
ført fontenefigur opstillet i Stiftsgården,
Trondheim og en rekke byster, bl. a. av
Haaakon Løken, A. Munch, Adolf Tide-
mand, Olaus Fjertoft, Rasmus Steinsvik,
J. Randolph Bull og andre skulpturer.

Repr. i Nationalgalleriet med studie-
hode. Medl. juryen ved kunstutst. på
Frogner i 1914.

SVENDSEN Johan Alfred, fylkeskasse-
rer, Lillehammer, f. 4. sept. 1886 i Aren-
dal, sønn av murmester Gabriel S. (1852
-95) og Karen Sofie Røstad (1857-1934).
Gift 1910 Martha Denora Johansen, f. 25.
juni 1888, dtr. av brukseier Lars J., Lil-
lehammer (1855-1912) og Honorie Al-
vilde Mathilde Johannesen (1857-1903).

Middelsk.eks. 1902, Arb. ved Nedenes
amtskontor 1902-08, amtsfullm. Opland
1908-19 og samtidig sekr. amtstinget og
amtskattestyret. Fylkeskasserer i Opland
siden 1919.

Medl. Lillehammer bystyre 1923-31,
ordl. 1923-28, stortingsrepr. for Oplands-
byene 1931-36. Tidl. form. lign.nevnden,
fattigstyret m. v., form. styret for Vin-
samlaget, sykepleiefondet, alderstrygd-
nevnden, tilsynskom. for Kino, A/S Nevra

Hvem er hvem? 1938

Aschehoug, Oslo 1937